

KLIMA-, ENERGI- OG
BYGNINGSMINISTERIET

Energipolitisk redegørelse 2014

Klima-, energi- og bygningsministerens
redegørelse til Folketinget
om energipolitikken

20. maj 2014.

1. De europæiske rammer og udfordringer

En ramme for EU's klima- og energipolitikker i perioden 2020-2030

EU's nuværende ramme for klima- og energipolitik er centreret om opfyldelse af 20-20-20 målene (20 pct. reduktion af drivhusgasudledning i forhold til 1990, 20 pct. vedvarende energi og 20 pct. energibesparelser) inden 2020. Med henblik på fastsættelse af rammer for perioden efter 2020 præsenterede Kommissionen den 22. januar 2014 en meddelelse med forslag til mål for klima- og energipolitikkerne i 2030.

Kommissionens meddelelse bygger blandt andet på erfaringerne fra den hidtidige indsats frem mod 2020, Kommissionens grønbog fra marts 2013 og høringssvarene hertil samt Kommissionens køreplaner for energi, transport og klima frem mod 2050. Kommissionen anfører, at EU's klima- og energipolitiske rammer frem mod 2030 skal facilitere de nødvendige investeringer i lavemissionsteknologier, bidrage til et konkurrencedygtigt, sikkert og bæredygtigt energisystem i EU samt sikre, at EU er på rette vej mod en omkostningseffektiv opfyldelse af de langsigtede klima- og energipolitiske målsætninger for 2050.

I sin status over den hidtidige indsats fremhæver Kommissionen blandt andet, at:

- EU's udledninger af drivhusgasser er faldet med 18 pct. relativt til 1990 og forventes at være reduceret med 24 pct. og 32 pct. i henholdsvis 2020 og 2030.
- EU's andel af vedvarende energi var i 2012 på 13 pct. af det endelige energiforbrug og forventes øget til 21 pct. og 24 pct. i henholdsvis 2020 og 2030.
- EU's energiintensitet er faldet med 24 pct. i perioden 1995 til 2011, men målsætningen om 20 pct. energieffektivitet i 2020 forventes ikke opnået med eksisterende tiltag.

På den baggrund foreslår Kommissionen følgende overordnede mål for 2030:

- Et mål for drivhusgasreduktioner inden for EU på 40 pct. i forhold til 1990.
- Et fælles bindende EU mål for vedvarende energi på mindst 27 pct. af energiforbruget
- Vedrørende energieffektivitet afventer Kommissionen den kommende evaluering af energieffektivitetsdirektivet (2012/27/EU), som Kommissionen skal forelægge senest den 30. juni 2014.

Fastsættelse af ambitiøse mål frem mod 2030 er et nødvendigt skridt på vejen mod en omkostningseffektiv opfyldelse af EU's langsigtede klima- og energipolitiske mål for 2050. Derfor støtter regeringen – i lighed med en række andre lande - et mål for drivhusgasreduktion på mindst 40 pct. i forhold til 1990 samt, at det fælles mål for vedvarende energi sættes til 30 pct. Derudover arbejder regeringen for, at der fastsættes et bindende mål for energieffektivitet i 2030, men den endelige danske holdning fastlægges i lyset af evalueringen i 2014 af energieffektiviseringsdirektivet og efter fremlæggelse af et konkret forslag fra Kommissionen.

Regeringen vil samtidig lægge vægt på, at der sikres en acceptabel byrdefordeling mellem landene, der bl.a. tager højde for landenes samlede indsats, og mellem kvote- og ikke-kvoteområdet, evt. ved en ændret arkitektur af EU's reduktionsindsats.

På mødet i Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2014 var 2030-rammen et af hovedpunkterne. I konklusionerne til mødet blev det blandt andet vedtaget, at 2030-rammen skal være i overensstemmelse med EU's langsigtede målsætninger for 2050 og inkludere rammer for drivhusgasreduktioner, udbygning af vedvarende energi og energieffektivisering. Herudover blev det vedtaget, at Det Europæiske Råd skal gøre status på Kommissionens videre arbejde med udvikling af rammen i juni 2014 med henblik på en endelig beslutning om en 2030-ramme ikke senere end oktober 2014.

Regeringen ser ambitiøse rammer for EU's klima- og energipolitik som afgørende for at sikre et bæredygtigt og konkurrencedygtigt energisystem. Herudover skal EU's politik på området bidrage til at sikre en højere grad af forsyningsikkerhed og reducere EU's afhængighed af import af fossile brændsler som olie og gas, ikke mindst i lyset af den politiske udvikling i Ukraine. Det Europæiske Råd har i den anledning anmodet Kommissionen om at udarbejde en dybdegående analyse af EU's forsyningsikkerhed og præsentere en plan for nedbringelse af EU's afhængighed af importeret energi i juni 2014. Et fortsat og styrket fokus på energieffektivisering, udbygning med vedvarende energiproduktion i EU, udbygning af energiinfrastrukturen samt et fuldt gennemført indre marked for energi er afgørende for en styrket forsyningsikkerhed i EU. Regeringen tillægger det derfor høj prioritet, at disse elementer indgår i EU's fremtidige klima- og energipolitik med henblik på at mindske afhængigheden af importeret energi.

Reform af EU's kvotehandelssystem

Europa-Kommissionen har d. 22. januar 2014 fremsat et forslag til en beslutning om at indføre en markedsstabiliserende reserve for EU's system for handel med CO₂-kvoter fra 2021.

Baggrunden for Kommissionens forslag er det nuværende kvoteoverskud på ca. 2 mia. kvoter, hvilket ifølge Kommissionen kan vokse til mere end 2,6 mia. kvoter i 2020. Det store kvoteoverskud medfører en lav kvotepris og dermed følgende lavt incitament til at investere i teknologier, der kan nedbringe CO₂-udledningen. Europa-Kommissionen anfører endvidere, at de nuværende lave kvotepriser ligeledes kan øge de samlede omkostninger forbundet med at indfri de mere langsigtede klimamålsætninger.

For at adressere det historiske kvoteoverskud og samtidig modvirke eventuelle fremtidige kvoteoverskud, foreslår Kommissionen, at der etableres en permanent markedsstabiliserende reserve af kvoter, der træder i kraft i 2021. Den foreslåede markedsstabiliserende reserve er tiltænkt en prisudjævnende effekt på lang sigt og en højere kvotepris på kort sigt, men Kommissionen har ikke foretaget beregninger af kvotereservens effekt på kvoteprisen.

Danmark støtter EU's kvotesystem som udgangspunktet for den fælles regulering af CO₂-udledningerne inden for EU og regeringen mener, at EU's kvotemarked bør styrkes ved strukturelle reformer, der kan skabe grobund for langsigtede investeringer for europæiske virksomheder.

Som et udgangspunkt for de kommende forhandlinger hilser regeringen Kommissionens forslag om en permanent reserve velkommen. Regeringen vil dog i forhandlingerne lægge vægt på, at Kommissionen nærmere dokumenterer kvotereservens effekt på kvoteprisen.

Derudover er det vigtigt, at der fremadrettet i relevante forhandlinger arbejdes for at mindske antallet af gratiskvoter til industrien. Endvidere finder regeringen det vigtigt, at alle EU-lande bidrager til reserven jf. deres andel af auktionskvoter, som foreslået af Kommissionen.

Endeligt lægger regeringen vægt på, at reserven får den størst mulige effekt på kvoteprisen – fx gennem tidligere ikrafttrædelse, overflytning af flere kvoter og strammere regler for tilbageførelse af kvoter også for at medvirke til, at statens provenu ved salg af kvoter ikke påvirkes negativt.

Energipriser i EU

EU-Kommissionen har som opfølgning på DER-mødet i maj 2013 udarbejdet en rapport om energipriser og omkostninger. På rådsmødet (energi) den 4. marts 2014 var en meddelelse om emnet sat på dagsordenen til politisk drøftelse. I meddelelsen beskrives årsager og konsekvenser af udviklingen i el- og gaspriserne i EU. Priserne sammenholdes med udviklingen i energiforbruget mhp. at vurdere udviklingen i de samlede energiomkostninger. Desuden sammenholdes udviklingen i energipriserne med udviklingen i andre regioner, herunder USA.

På EU-niveau er der tale om ret begrænsede stigninger i el- og gaspriserne, når der tages højde for inflationen. Stigningerne skyldes ifølge Kommissionen primært afgifter og netomkostninger. Når europæisk industrienergi priser er væsentligt højere end i USA, til skade for konkurrenceevnen i den energiintensive industri, skyldes det ikke store prisstigninger i EU. Forskellen er i højere grad en konsekvens af store prisfald i USA som følge af en markant forøget amerikansk produktion af skifergas, hvorimod EU er afhængig af (dyrere) importeret gas. Udbygning med VE og CO₂-kvoteomkostninger er af relativt mindre betydning for prisforskellene.

Udviklingen i industriens konkurrenceevne er vigtig for vækst og beskæftigelse, og de stigende forskelle i energipriserne mellem EU og USA samt andre regioner er en udfordring i forhold til energiintensive virksomheders konkurrenceevne. Det er dog positivt, at EU's industri i en vis grad har kunnet kompensere for prisforskellene gennem forbedringer af energieffektiviteten.

Det bedste svar på udfordringerne vil efter regeringens opfattelse som udgangspunkt være at fortsætte den hidtidige linje og høste de langsigtede gevinster i form af bl.a. positive klimaeffekter og øget forsyningssikkerhed, samt de kortsigtede gevinster i form af øgede investeringer og beskæftigelse. Stabilitet og forudsigelige rammer er afgørende for erhvervsliv og investorer.

Samtidig ser regeringen generelt et behov for, at de klima- og energipolitiske mål forfølges så omkostnings-effektivt som muligt, og at de store potentialer for fortsat energieffektivisering udnyttes.

2. Overordnede udfordringer for dansk energipolitik

Energiaftalen fra marts 2012 skal bidrage til at fremtidssikre det danske samfund gennem en grøn omstilling af vores energisystem. Aftalen gælder initiativer for perioden frem til 2020, men peger samtidig frem mod regeringens langsigtede mål om, at energiforbruget i 2050 skal være 100 pct. baseret på vedvarende energi, samtidig med, at der sikres en fortsat høj forsyningssikkerhed. Omstillingen af energiforbruget til ren vedvarende energi vil være en meget omfattende opgave og kræver, at en lang række udfordringer forbundet med fremtidens energiforsyning adresseres.

Et centralt element i omstillingen er indfasningen af en stor mængde vindenergi, der i fremtiden vil stå for en stadig større del af den danske elproduktion. Vindenergiens øgede betydning vil gradvist medføre, at der vil være behov for færre traditionelle kraftværker, der i dag leverer en stor del af den danske el på basis af fossile brændsler (og enkelte kraftværker omlægges til biomasse). På nuværende tidspunkt er den danske elforsyningssikkerhed høj pga. et velfungerende elnet, gode udlandsforbindelser og ikke mindst en let-regulerbar termisk produktion i form af kraftværkerne. Vindenergi (og solenergi) er fluktuerende energikilder, der ikke automatisk kan reguleres og tilpasses efterspørgslen. Skal Danmark bibeholde en høj grad af forsyningssikkerhed, stiller det krav om, at der er stabile udlandsforbindelser samt en større og smartere fleksibilitet i både produktion og forbrug.

Det betyder, at andre vedvarende energikilder skal supplere de fluktuerende. Biomasse og biogas er mulige valg; og de to sidstnævnte benyttes allerede i det danske energisystem. Brint kan være interessant på længere sigt, når teknologien er udviklet yderligere. Både biomasse og biogas har den egenskab, at de i et energisystem baseret på vedvarende energi kan fungere som fleksibel og regulerbar energikilde. I forhold til biomasse er der en udfordring med hensyn til at sikre, at den biomasse, der benyttes i den danske energisektor, er produceret bæredygtigt. Det er en problemstilling, de danske energiselskaber allerede har fokus på, men i takt med, at behovet for at importere biomasse øges, stiger risikoen for at importere ikke-bæredygtig biomasse. Hvad angår biogas er udfordringen i høj grad at sikre en effektiv indpasning i det

samlede energisystem såvel til direkte anvendelse som opgraderet til en kvalitet, der gør det muligt at benytte den i naturgasnettet.

Netop naturgasnettet kan fortsat have en rolle i et energisystem baseret på vedvarende energi, hvor det vil distribuere biogas (og andre VE-gasser). Om end forbruget af gas vil falde i forbindelse med omstillingen, vil der også frem mod 2050 kunne gøres brug af gas til procesformål, dækning af spidslast el- og varmeproduktion samt transport.

Danmark har allerede et vidt udbygget fjernvarmesystem, der sikrer produktion og fordeling af varme til forbrugerne. I dag produceres størstedelen af fjernvarmen på kraftvarmewærker, men i takt med udbygningen med vindenergi er rentabiliteten ved kombineret el- og varmeproduktion reduceret. Det kan betyde, at alternative VE-teknologier såsom varmepumper og solvarme vil afløse eksempelvis gas som varmekilde på de mange decentrale (kraft)varmewærker. Herudover skal det løbende vurderes om det fortsat er hensigtsmæssigt at udbrede fjernvarmenettet yderligere, da det er bedst egnet til tætbebyggede områder pga. forholdsvis høje etableringsomkostninger. Nogle steder vil husstandsvarmepumper være et bedre alternativ og vil kunne levere varmen til eksempelvis de forbrugere, der frem mod 2030 skal udfase deres oliefyr.

Det skal sikres, at omstillingen af energisystemet sker omkostningseffektivt og uden at gå på kompromis med den danske forsyningssikkerhed. Det kræver, at der rettidigt bliver foretaget vigtige strategiske valg. Skal omstillingen lykkes, er det vigtigt, at de valgte virkemidler afspejler de langsigtede politiske mål.

Derfor blev der i forbindelse med Energiaftalen aftalt en række analyser med det overordnede formål at belyse konsekvenserne ved omstillingen af energisystemet. Analyserne fokuserer bl.a. på problemstillingerne nævnt ovenfor og vil blive offentliggjort i 2014. De vil bidrage til, at der er det bedst mulige beslutningsgrundlag, når vigtige strategiske beslutninger med betydning for det danske energisystem skal træffes.

Regeringen forventer at indlede drøftelser med forligskredsen om opfølgningen på en række af analyserne i løbet af 2014.

Udfordringer ved finansieringen af den grønne omstilling

Den grønne omstilling stiller nye krav til indretningen af afgifts- og tilskudssystemet. I dag giver afgifterne på fossile brændsler således et betydeligt provenu til statskassen – et provenu der i sagens natur alt andet lige vil blive mindsket i takt med omstillingen væk fra fossile brændsler.

Afgifts- og tilskudssystemet kan udover at skabe provenu også spille positivt ind og bidrage til en omkostningseffektiv grøn omstilling. Således er hovedlinjerne i CO₂- og energiafgiftssystemet allerede i stort omfang tilpasset de energi- og miljøpolitiske målsætninger.

Ligeledes er hovedlinjerne i tilskudssystemet i vidt omfang tilpasset de energi- og miljøpolitiske målsætninger frem til 2020.

Indretningen af energiafgifterne skal også ses i forhold til ønsket om et stærkt dansk erhvervsliv. Med Vækstplan DK blev der gennemført initiativer til at nedsætte en række af virksomhedernes produktionsrelaterede energiafgifter mv. for at tage hensyn til konkurrenceevnen.

Som aftalt i Energiaftale 2012 er der igangsat en samlet analyse af alle energiafgifter og energitilskud med henblik på at vurdere behovet for yderligere justeringer og behovet for mere langsigtede tilpasninger af afgifts- og tilskudssystemerne, herunder PSO-tariffen.

3. Energieffektivisering

Implementering af EU's Energieffektiviseringsdirektiv – krav om energisyn i store virksomheder

Under det danske EU-formandskab i juni 2012 blev der opnået enighed om EU's Energieffektiviseringsdirektiv. Implementeringen af direktivet medfører blandt andet, at store virksomheder inden den 5. december 2015 og herefter minimum hvert fjerde år skal foretage energisyn af virksomhedens energiforbrug. Virksomheder, som har et certificeret energiledelsessystem i overensstemmelse med de relevante internationale standarder, vil være undtaget fra kravet om energisyn, hvis det pågældende ledelsessystem omfatter direktivets minimumskriterier.

Energisynet skal identificere og kvantificere omkostningseffektive energisparemuligheder og herefter aflægge rapport om resultaterne. Det ventes, at de foretagne energisyn vil medvirke til større energieffektivitet, og virksomhederne kan søge at sælge energibesparelsen via energiselskabernes spareindsats.

Aftalen med energiselskaberne om energibesparelser

Net- og distributionsselskaberne inden for el, naturgas, fjernvarme og olie er centrale aktører i energispareindsatsen. Siden 2006 har de haft energispareforpligtelser, og fra 2010 blev deres forpligtelser fordoblet. Indtil videre har de hvert år overopfyldt deres forpligtelser, uden at deres omkostninger per sparet kWh er steget væsentligt. I 2013-2014 skal selskaberne sikre energibesparelser på ca. 2,6 pct. af slutforbruget af energi ekskl. forbruget til transportformål og fra 2015 på ca. 3,0 pct. Den energipolitiske aftale fastlægger også, at indsatsen skal målrettes eksisterende bygninger og erhverv.

Rammerne for selskabernes indsats i 2013-2015 er fastlagt i aftalen af 13. november 2012 mellem ministeren og brancherne. Aftalen indeholder en række præciseringer og stramninger med henblik på at styrke kvaliteten af energiselskabernes opgørelser og dokumentation af de opnåede energibesparelser. Samtidig er der en række nye elementer, som skal styrke omkostningseffektiviteten, øge gennemsigtigheden og styrke konkurrenceudsættelsen.

I de seneste år er der sket en stigning i andelen af besparelser, der realiseres i byggeriet. Med henblik på fremover at styrke indsatsen for energirenovering af bygninger indgår energiselskabernes spareindsats blandt andet i arbejdet med energirenoveringsstrategien og i udmøntningen af Bedre Bolig. I løbet af 2014-2015 skal der gennemføres en større evaluering af energiselskabernes spareindsats, som skal danne grundlag for drøftelserne af en ny aftale med energiselskaberne for perioden efter 2015.

Renovering af bygninger

I overensstemmelse med energiaftalen af 2012, og som led i opfyldelsen af det overordnede energipolitiske mål om 100 pct. VE-forsyning i 2050, har regeringen fremlagt en strategi for energirenovering af den eksisterende bygningsmasse. Strategien samler initiativer, der fremmer og forbereder energirenoveringen af bygninger, og indeholder tiltag, der adresserer udfordringerne med gennemførelsen af energirenoveringer generelt og i de enkelte bygningssegmenter, herunder opdatering af bygningsreglementet, indsats for øget regelefterlevelse samt informationstiltag. Strategien blev offentliggjort april 2014.

Et af strategiens væsentligste initiativer er Bedre Bolig, som er en ny ordning målrettet enfamilieshuse. Den skal via rådgivning gøre det enklere og mere overskueligt for private boligejere at energirenovere. Bedre Bolig lanceres i en række udvalgte kommuner i 1. halvdel af 2014. Fra 2. halvdel af 2014 lanceres den i hele landet.

Med energimærkningsordningen for bygninger har Danmark implementeret dele af EU's bygningsdirektiv. Administrationen af energimærkningsordningen har siden 2006 været varetaget af et eksternt sekretariat, men blev i maj 2013 overtaget af Energistyrelsen. Energistyrelsen har sidenhen arbejdet målrettet på at

forbedre kvaliteten af energimærkningen og udviklet Det Digitale Energimærke, der er en lettilgængelig udgave af energimærkningsrapporten.

Der indsamles i forbindelse med energimærkning af bygninger en stor mængde data om bygningernes konstruktion og energimæssige karakteristika. Disse data er stillet til rådighed for offentligheden via en hjemmeside. Energistyrelsen vil i forlængelse heraf i 2014 udvikle et program, der på parametre såsom m² og byggeår, kan sammenligne bygninger. Formålet er at give ejere og brugere overblik over energibesparelsesmulighederne i en given bygning.

Energimærkning og ecodesign-krav til produkter

Et væsentligt antal produkter bliver i de kommende år omfattet af EU-krav til energiforbruget. Der er med udgangen af 2013 krav til i alt 41 produkttyper og mindst 85 produkttyper forventes omfattet af reglerne i 2020. Hvor ordningerne tidligere især omfattede husholdningsapparater, vil de fremover også omfatte bygningskomponenter (f.eks. vinduer) og produkter rettet mod virksomheder (f.eks. forskellige typer af pumper, elektriske motorer m.fl.).

Energistyrelsen har i 2013 gennemført en analyse af den danske energibesparelseeffekt som følge af ecodesign-krav og energimærkning for produkter. Analysen opgør effekten af ecodesign-kravene til at være 5.640 GWh pr år i 2020, svarende til 5 pct. af energiforbruget i 2011 ekskl. transport. Dermed yder ecodesign-kravene et væsentligt bidrag til at reducere det danske energiforbrug.

Informationsindsats om energieffektivitet rettet mod energiforbrugere

Formålet med informationsindsatsen er at fremme energieffektive løsninger og effektiv energianvendelse. Informationsindsatsen bliver tilrettelagt således, at der koordineres tæt med andre energieffektiviseringsindsatser for at styrke den samlede effekt af indsatsen, herunder strategi for energirenovering i bygninger, energiselskabernes energispareindsats, fremme af alternativer til oliefyre og de eksisterende mærkningsordninger. Indsatsens primære målgrupper er energibrugere; private boliger, offentlige institutioner og private virksomheder. Hjemmesiden SparEnergi.dk er en central platform for formidling af vejledninger og værktøjer rettet mod målgrupperne.

Vedvarende energi i bygninger

I overensstemmelse med regeringsgrundlaget og regeringens energipolitiske udspil "Vores energi" skal el- og varmforsyningen i Danmark i 2035 dækkes af vedvarende energi. Dermed skal ca. 250.000 oliefyrsopvarmede bygninger og ca. 400.000 naturgasopvarmede bygninger konverteres til VE. Som et led i energiaftalen blev der i 2013 indført stop for installation af olie- og naturgasfyre i nye bygninger, og fra 2016 indføres stop for installation af oliefyre i eksisterende bygninger i områder med fjernvarme- eller naturgasnet. Uden for naturgas- og fjernvarmeområder kan oliefyre fortsat installeres i eksisterende bygninger.

For de danskere, som fjernvarmen ikke kan nå, er varmepumper et godt alternativ. For at fremme udviklingen er der bl.a. etableret en rådgivningstjeneste om bl.a. konvertering fra oliefyre, ligesom der er igangsat en række demonstrationsprojekter, der skal bidrage til at gøre synlige varmepumpers fordele.

Fremme af energibesparelser i private boliger

Det indgår i energiaftalen af 2012, at der skal gennemføres en energisparepakke, der skal fremme energibesparelser i private lejligheder. Med henblik på løsningen af det såkaldte paradoksproblem i private udlejningsejendomme har ministeren for by, bolig og landdistrikter fremsat et lovforslag, som blev vedtaget den 27. april. Paradoksproblemet medfører, at selv umiddelbart rentable investeringer i energibesparelser ofte ikke bliver foretaget på grund af usikkerhed om, hvem der vil høste de økonomiske fordele af investeringerne. Lovforslaget indeholder en model for, hvordan omkostningerne til energirenoveringer, der er rentable ud fra en totaløkonomisk betragtning, kan fordeles mellem ejer og lejere til gavn for begge parter.

Derudover indeholder forslaget en model for, hvordan ejer og lejere via en aftale om grøn byfornyelse kan aftale en fordeling af omkostningerne til energirenovering. Endelig indeholder lovforslaget en række tiltag, der understøtter gennemførelsen af energirenoveringer i private udlejningsejendomme.

4. Energiforsyning

Opfølgning på Smart Grid Strategiens initiativer

Den grønne omstilling kræver, at el-, gas- og varmesektorerne i fremtiden i højere grad tænkes sammen i et sammenhængende system. Som en del af energiaftalen fremlagde regeringen derfor den 5. april 2013 en Smart Grid strategi, der vil danne udgangspunkt for eventuelle drøftelser af nye Smart Grid initiativer i forligskredsen.

Strategiens initiativer retter sig mod både myndigheder og branchen, og arbejdet med initiativerne er godt i gang. Fjernaflæste målere og timeafregning er et vigtigt skridt på Smart Grid vejen. I juni 2013 vedtog Folketinget en bemyndigelse, der muliggjorde indførelse af fjernaflæste målere til hele landet inden udgangen af 2020. Den 28. oktober tiltrådte et flertal i Klima-, Energi- og Bygningsudvalget en bekendtgørelse, som danner rammerne for udrulningen, så den sker på den billigst mulige måde for forbrugerne og samfundet. Energibranchen udvikler en ny model for timeafregning til alle forbrugere, der forventes færdig i 2015. En forudsætning for et Smart Energy system er et bredt samarbejde mellem aktørerne i energisektoren og aktører inden for forskning og udvikling. Regeringen lancerer derfor i 2014 et Smart Energy partnerskab med inddragelse af aktører og myndigheder.

Fjernvarme og fjernkøling

Som opfølgning på EU's energieffektivitetsdirektiv foretages en omfattende vurdering af Danmarks potentiale for højeffektiv kraftvarme, industriel overskudsvarme og effektiv fjernvarme- og køling. Vurderingen skal være færdig ved udgangen af 2015, analysearbejdet er påbegyndt i 2013.

Energieffektivitetsdirektivet forpligter desuden til at fremme udnyttelse af overskudsvarme fra kraftværker, industrianlæg og fjernkølingsanlæg. Reglerne til implementering af dette krav skal være trådt i kraft senest den 5. juni 2014.

Regeringen har i vækstplan for energi og klima af oktober 2013 taget initiativ til at undersøge, om der i Danmark eksisterer et synergipotential mellem fjernvarme- og køling. I den forbindelse foreslås det i lovforslaget til implementering af energieffektivitetsdirektivet at udvide mulighederne for kombineret produktion af varme og køling. Lovforslaget til bl.a. ændring af lov om varmforsyning og lov om kommunal fjernkøling er fremsat i Folketinget den 29. januar 2014.

Regeringens ressourcestrategi, som blev offentliggjort i oktober 2013, vil føre til, at mere affald skal genanvendes og mindre affald skal forbrændes. Overordnet set forventes affaldsforbrændingsanlæggene dog stadig at få tilført affaldsmængder, så den nuværende energiproduktion fra affaldsforbrænding kan bibeholdes. Ressourcestrategien ventes samtidig også at føre til en udsortering af organisk affald, som kan anvendes til biogasproduktion. Ressourcestrategien vil dermed være med til at fremme udbygningen af biogas.

Strategisk energiplanlægning i kommunerne

Staten og kommunerne udvikler disse år i fællesskab et koncept for strategisk energiplanlægning i kommunerne (SEP). Det er frivilligt for kommunerne, om de vil gennemføre en SEP, men stort set alle kommuner deltager i kommunale eller tværkommunale/regionale energiplanlægningsprojekter. Formålet med den strategiske energiplanlægning er, at kommunerne understøtter omstillingen af energisystemet væk fra

fossile brændsler. I 2013 blev der offentliggjort en vejledning om, hvordan systemændringer kan analyseres, og hvordan scenarier kan opbygges.

Som led i energiaftalen 2012 blev oprettet en pulje på samlet 19 mio. kr. til at fremme partnerskaber om strategisk energiplanlægning mellem myndigheder og aktører. I den energipolitiske delaftale mellem regeringen og Enhedslisten om den grønne superpulje er der derudover afsat 6 mio. kr. til etablering af partnerskaber med kommuner, der går foran i arbejdet med den grønne omstilling.

Biomasse

Med energiaftalen i 2012 har de centrale kraftvarmeanlæg og de kollektive varmforsyningsanlæg, de leverer til, fået frihed til at aftale en fordeling af afgiftsfordelen ved anvendelse af biomasse i forhold til fossile brændsler. Fordelingen ved afgiftsfordelen er dog betinget af, at der indføres afgiftsmæssig timeafregning for kraft-varme-værker. Dette foreslås gennemført med L 171. Der er på den baggrund forhandlinger om fremtidig leverance af fjernvarme produceret på biomasse fra nogle af de større værker. Det forventes, at en række centrale værker vil blive ombygget til at kunne anvende biomasse. Herudover har der været planer om at opføre nye, større biomassebaserede kraftvarmeværker, men det er usikkert, hvorvidt sådanne planer vil blive realiseret.

VE-direktivet indeholder ikke bæredygtighedskriterier for brug af fast og gasformig biomasse til varme, el og køling. I forlængelse af vedtagelsen af VE-direktivet blev det imidlertid aftalt, at EU-Kommissionen skulle rapportere, om der var behov for bæredygtighedskriterier for disse brændsler og til disse anvendelsesformål. I Kommissionens seneste rapportering fra 2010, om behovet for sådanne kriterier, vurderede Kommissionen, at der ikke umiddelbart var behov for yderligere regulering. Dog ville Kommissionen på et senere tidspunkt komme med en fornyet vurdering. En sådan er endnu ikke fremlagt for medlemsstaterne. Derfor har en række EU lande på eget initiativ indført nationale bæredygtighedskriterier for anvendelsen af fast og gasformig biomasse.

Kommissionen har imidlertid som led i opfølgningen på sit udspil til en ny EU Skovstrategi påbegyndt en udvikling af kriterier for bæredygtig skovdrift til brug i forskellige politiksammenhænge, herunder efterspørgselsrettede instrumenter for skovprodukter uafhængigt af slutanvendelsen. Danmark bakker op om dette arbejde, som kan få relevans for fremtidige overvejelser om bæredygtigheden i Danmarks træbase-rede energiforsyning og for en eventuel fastlæggelse af fælles EU-bæredygtighedskriterier for fast biomasse.

Solceller

Udbygningen med solceller er steget kraftigt i løbet af de sidste par år, hvilket har øget udgiften for staten og elforbrugerne til støtte af solceller. Den samlede solcelleudbygning er primo april 2014 på 588 MW. Heraf er de 486 MW omfattet af den årsbaserede nettoafregningsordning, der blev erstattet af timebaseret nettoafregning for nye solcelleanlæg købt efter 19. november 2012.

Solcellelovgivningen blev ændret i 2013 med henblik på at sikre en reduceret og mere balanceret udbygning med solceller. Den 20. marts 2013 fremsattes lovforslag L 199, som primært havde til hensigt at begrænse udbygningen med store solcelleanlæg, idet det viste sig, at effektgrænsen på 400 kW fra lov nr. 1390 af 23. december 2012 ikke virkede efter hensigten.

Den 11. juni 2013 fulgte et ændringsforslag til L 199, som var en yderligere opstramning, og som udmøntede en aftale mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten og det Konservative Folkeparti om at begrænse den midlertidigt forhøjede afregning alene til husstande, herunder fælles anlæg, inden for en pulje på 20 MW årligt i årene 2013-2017. Lovforslag L 199 blev til lov nr. 900 af 4. juli 2013.

Lov nr. 900 indeholder endvidere to overgangsordninger for anlæg, hvor der er indgået bindende og ubetinget aftale om køb i forventning om, at støttesatserne i lov nr. 1390 fra december 2012 og senere de reducerede satser i L 199, som fremsat den 20. marts 2013, ville blive sat i kraft i uændret form.

De midlertidigt forhøjede afregningssatser, der indgår i lov nr. 900, er primo april 2014 endnu ikke sat i kraft og kan først sættes i kraft, i det omfang og fra det tidspunkt, som følger af EU-Kommissionens godkendelse efter statsstøttereglerne.

Den gældende afregnings-sats til elektricitet fra solcelleanlæg er 60 øre/kWh i de første 10 år efter nettilslutningen og 40 øre/kWh i de efterfølgende 10 år.

Med lov nr. 901 af 4. juli 2013 har lejere og udlejere (på lejerens vegne) desuden opnået samme mulighed for at nettoafregne på timebasis, som ejere af boliger. Loven trådte i kraft 1. august 2013.

Det indgik endvidere i lov nr. 901, at klima-, energi- og bygningsministeren får hjemmel i elforsyningsloven til at dispensere for en pulje på op til 20 MW kommunale solcelleanlæg fra lovens vedtagelse, hvilket er en forudsætning for at kunne nettoafregne. Et udkast til bekendtgørelse om kommunale solcelleanlæg vari offentlig høring frem til den 16. januar 2014, og bekendtgørelsen blev udstedt den 24. marts med åbning af den kommunale 20 MW-pulje den 31. marts 2014.

Vindkraftudbygning

Havvind og forsøgsmøller på havet

I september 2013 blev den hidtil største vindmøllepark i Danmark indviet. Parken er placeret ved Anholt og har en kapacitet på 400 MW. Energiaftalen indebærer, at der frem mod 2020 planlægges udbudt to nye store parker på henholdsvis Kriegers Flak på 600 MW og Horns Rev på 400 MW. I samme periode planlægges udbudt nye kystmølleparker på i alt 450 MW. Hertil kommer forsøgsmøller på i alt 50 MW. Der er tale om mere end en fordobling af den eksisterende kapacitet på havet i Danmark.

I forbindelse med udbud af Horns Rev 3 og Kriegers Flak, arbejder Energistyrelsen med en udbudsproces, hvor dialog med selskaberne og åbenhed i udbudsprocessen skal danne grundlag for at tiltrække tilbud fra selskaber fra hele verden.

I 2013 blev udbudsbekendtgørelsen for Horns Rev 3 offentliggjort. Udbuddet gennemføres som et udbud med prækvalifikation og forhandling. I maj 2014 blev prækvalifikationen afgjort, og samtlige fire ansøgere (DONG, Vattenfall, Statoil og E.ON) i prækvalifikationsrunden blev godkendt til at deltage i de kommende udbudsforhandlinger. Afgørelsen af udbuddet, hvor pris er eneste kriterium, forventes truffet i begyndelsen af 2015.

Udbudsbekendtgørelsen for Kriegers Flak projektet forventes offentliggjort i løbet af 2014. Efter prækvalifikation og forhandlinger er det forventningen, at den nye koncessionshaver til Danmarkshistoriens hidtil største havmølleprojekt kan vælges i begyndelsen af 2016.

Udbygning af kystnære havmølleparker

Der forberedes et samlet udbud for seks områder, der er i konkurrence med hinanden: Vesterhav Syd, Vesterhav Nord, Sæby, Sejerøbugten, Småland og Bornholm. Hvert område kan rumme op til 200 MW med undtagelse af Bornholm, der maksimalt kan rumme 50 MW som følge af begrænset transmissionsforbindelse til Sverige. Det forventes ikke, at der vil blive bygget i alle seks områder. For at øge interessen for udbuddet, og for at fremme konkurrencen, er der planlagt en åben proces med inddragelse af potentielle tilbudsgivere. Udvalgelse af bygherre(r) sker i foråret 2016.

De kystnære havmølleparker bliver synlige fra land, så den lokale opbakning er vigtig. For at fastholde den lokale opbakning udbydes 20 pct. af hvert projekt til lokale borgere under køberetsordningen, og der gives økonomisk incitament til yderligere lokalt ejerskab for borgere og virksomheder. Herudover vil det i forbindelse med VVM-undersøgelserne blive prioriteret at inddrage lokalbefolkningen i de berørte områder.

Udbygning med vindmøller på land

Udbygning med landmøller er et vigtigt og omkostningseffektivt element i omstillingen af energisektoren. For at sikre den nødvendige kapacitetsudvidelse er der udarbejdet et oplæg – ”Oplæg om vindmølleudbygningen på land”, hvori det beskrives, hvordan denne udvidelse kan understøttes og hvilke initiativer, det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre. De foreslåede initiativer omfatter bl.a. en undersøgelse af udviklingen i huspriser i forbindelse med mølleopstilling og udarbejdelse af en pjece, der beskriver, hvordan en fremtidig proces for mølleopstilling kan udføres bedst muligt – ”Den gode proces”. Arbejdet med disse initiativer vil nu gå i gang. Status for mølleudbygningen viser, at der i årene 2012 og 2013 er opsat landmøller med en samlet kapacitet på ca. 519 MW og tilsvarende nedtaget landmøller på i alt 61 MW. Dette giver et øjebliksbillede af udviklingen, og denne tendens vil på linje med andre faktorer blive inddraget i det videre arbejde.

Reguleringseftersyn

Som opfølgning på energiaftalen har klima-, energi- og bygningsministeren nedsat et eksternt udvalg med brancherepræsentanter og eksperter, som skal gennemføre et dybdegående eftersyn af reguleringen af den danske elforsyningssektor og komme med anbefalinger til en ny regulering. Anbefalingerne skal understøtte omstillingen til en energiforsyning baseret på vedvarende energi og samtidig sikre realiseringen af effektiviseringsgevinster i elsektoren. Udvalget blev nedsat i sidste halvdel af 2012 og skal afslutte sit arbejde med udgangen af 2014.

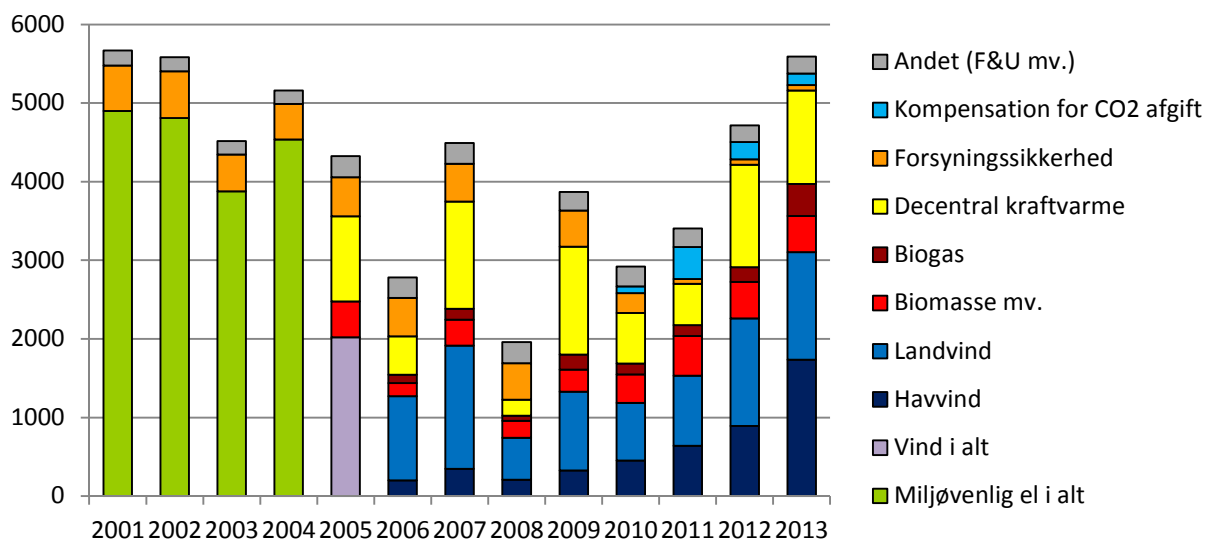
I maj 2013 offentliggjorde udvalget et forslag til en fremtidig forsyningspligtregulering. Det lægger op til, at elkunderne selv skal træffe et aktivt og informeret valg af elprodukt og elleverandør for derved at stimulere konkurrencen på detailmarkedet for el. Dette forslag er udmøntet i et lovforslag om ændring af elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om Energinet.dk. Lovforslaget blev fremsat i Folketinget d. 23. april.

Udgifterne til Public Service Obligations (PSO)

Støtten til den miljøvenlige elproduktion betales af elforbrugerne via det såkaldte PSO-gebyr på elregningen og fungerer som driftstilskud til investeringer i vedvarende energi. PSO-gebyret var i 2013 gennemsnitligt på 17,4 øre/ kWh svarende til i alt knap 5,6 mia.kr. Stigningen i PSO-omkostningerne fra 2012 til 2013 skyldes især idriftsættelsen af Anholt havvindmøllepark og en forøgelse af tilskuddet til elproduktion fra biogas.

De årlige PSO-omkostninger har siden 2001 varieret, jf. figuren nedenfor. Hovedparten af PSO-gebyret går til at dække faste afregningspriser på miljøvenlig elproduktion. Når elmarkedspriserne falder, stiger udgifterne til de faste afregningspriser og dermed PSO-gebyret. Omvendt når elmarkedsprisen stiger, så falder PSO-omkostningerne alt andet lige. Elprisen lå dog på samme niveau i 2013 som i 2012, hvorfor stigningen i PSO-udgifter fra 2012 til 2013, i modsætning til en stor del af de historiske udsving, ikke skyldes faldende elpriser.

Figur 1: Udgifter til PSO på elområdet 2001-2013 (mio. 2013 kr.)

Liberalisering af elmarkedet

Udviklingen af et liberaliseret elmarked har været initieret af og understøttet af EU-direktiver om det indre marked, senest med 3. liberaliseringspakke. Siden 1996 har de største elforbrugere frit kunne vælge leverandør, og fra 2003 fik alle forbrugere ret til frit at vælge leverandør. Alligevel gik det trægt med markedsudviklingen for de mindre forbrugere. Derfor har der løbende været taget initiativer, som skulle understøtte markedsudviklingen, f.eks. med elpristavlen, hvor forbrugerne kan sammenligne elpriserne hos forskellige leverandører. Senest har Folketinget i juni 2012 vedtaget lov nr. 575 om fremme af konkurrencen på elmarkedet, der indførte den såkaldte engrosmodel. Denne lov medfører, at netvirksomhederne på sigt udelukkende vil agere som engrosleverandører til elhandelsselskaberne. Engrosmodellen vil blive idriftsat den 1. oktober 2015.

Omstilling af transportsektoren

Energistyrelsen arbejder på en række områder med grøn omstilling af transportsektoren. I Energiaftalen fra 2012 blev der, som led i regeringens strategi for energieffektive køretøjer, afsat 70 mio. kr. til fremme af infrastruktur og køretøjer, der anvender el, gas og brint. Udmøntningen af puljen sker gennem partnerskaber, hvor det offentlige bidrager med penge til infrastruktur, mens de øvrige deltagere i partnerskaberne kommer med yderligere bidrag til infrastruktur samt et større antal biler.

I dag er transportsektoren helt afhængig af fossile brændstoffer, og samtidig er samfundet helt afhængigt af et effektivt transportsystem, der sikrer høj mobilitet. Med udgangspunkt i regeringens mål, om at transportsektoren er hundrede procent forsynet med vedvarende energi i 2050, samt af hensyn til forsyningsikkerhed arbejder Klima-, Energi- og Bygningsministeriet sammen med Transportministeriet på et "Roadmap 2050 for grøn transport". Dette roadmap vil indeholde en analyse af tiltag, der kan give et lavere energiforbrug og sikre omstillingen til ikke-fossile energikilder i transportsektoren. Analysen vil også give en indikation af, hvornår disse tiltag kan igangsættes i forhold til den langsigtede omstilling af transportsektoren. Arbejdet med planen forventes afsluttet medio 2014.

Statsstøttereform

EU-Kommissionen er i færd med at revidere hele statsstøtteområdet, herunder udarbejde nye miljø- og energirammebestemmelser, dvs. retningslinjer for hvilke typer statsstøtteordninger Kommissionen vil kunne godkende. De nye retningslinjer blev vedtaget af Kommissionen i april 2014 og finder anvendelse frem til

og med 2020. Disse retningslinjer vil få stor betydning for Danmarks tilskudsordninger til fremme af bl.a. VE-teknologier.

5. Forskning, udvikling og demonstration

Skal danske producenter fastholde og udbygge deres førerposition indenfor grønne og energieffektive energiteknologier, er det en forudsætning, at der løbende investeres i forskning, udvikling og demonstration. Den grønne omstilling af Danmark kræver ligeledes udvikling af nye energiteknologier, der kan sikre at målet om, at det danske energiforbrug i 2050 er baseret på 100 pct. vedvarende energi.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet understøtter derfor udviklingen af nye energiteknologier gennem tre støtteprogrammer – ForskEL, ElForsk og Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) hvor sidstnævnte er det mest omfattende¹. Uddannelses- og Forskningsministeriet støtter strategisk energiforskning og teknologiudvikling gennem Det Strategiske Forskningsråd (DSF), Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) og Højteknologifonden (HTF)². Endvidere støttes dansk energiforskning og udvikling gennem EU's forskningsprogrammer. Samlet skønnes de offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet i 2014 at blive på mere end 1 mia. kr.

DSF har i 2013 udmøntet ca. 290 mio. kr. til forskning i fremtidens energiteknologier og –systemer i konkurrence, hvor omkring 20 pct. af ansøgerne er imødekommet. Bevillingerne er suppleret med medfinansiering på omkring 30 pct. Halvdelen af bevillingen er anvendt til ph.d. og postdoc. EUDP har i 2013 udmøntet ca. 400 mio. kr. (inkl. særpuljer). Som noget nyt blev der etableret tre mindre særprogrammer for hhv. effektiv transport, brint og brændselsceller samt bygningsintegrerede solceller. Også i 2014 forventer EUDP at fastholde den store konkurrence om midlerne, samt den høje egenfinansiering af projekterne på i gennemsnit 50 %. I 2014 og 2015 vil særpuljer vedr. bl.a. bølgekraft og integration af vedvarende energi i fjernvarmesystemet bidrage yderligere til udvikling af ny energiteknologi.

Rigsrevisionen gennemgik i 2013 området og Statsrevisorerne anbefalede som opfølgning herpå, "at ministerierne evaluerer effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere". På baggrund af en dialog med Rigsrevisionen er der igangsat et tværgående arbejde for fremadrettet at udvikle en koordineret evalueringspraksis.

DSF har de sidste ti år investeret ca. 2,1 mia. kr. til knap 200 bevillinger inden for en bred vifte af vedvarende energiteknologier. HTF har de sidste ni år investeret ca. 265 mio.kr. i teknologiudvikling inden for energi- og miljøområdet. EUDP har i de forløbne fem år igangsat ca. 300 forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter, hvoraf ca. 75 er blevet afsluttet. De første effekter af de igangsatte projekter blev evalueret i 2011, hvilket gav løfter om de deltagende virksomheders forventninger til markedsudbredelse, omsætning og beskæftigelse. I 2014 foretager EUDP på ny en effektvurdering. I 2015 vil programmet indgå i en mere omfattende og tværgående evaluering af alle energiprogrammerne under Klima-, Energi- og Bygningsministeriet samt af ordningerne under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

I 2013 gennemførte EUDP for første gang en koordineret indkaldelse af forslag til fælles dansk-kinesiske projekter i samarbejde med kinesiske *Ministry of Science & Technology*. DSF gennemførte sit femte fælles dansk-kinesiske opslag inden for vedvarende energi, hvor der i alt nu er givet ti bevillinger. Rådet gennemførte sit første fælles dansk-koreanske opslag ligeledes inden for vedvarende energi, hvor der blev givet to bevillinger.

¹ForskEL og ElForsk finansieres af PSO-midler og hører således under Klima-, Energi- og Bygningsministeriets ressortområde. Støtteprogrammerne administreres af henholdsvis Energinet.dk og Dansk Energi.

²Den 1. april 2014 blev DSF, HTF og RTI samlet i Danmarks Innovationsfond. Fonden samler de konkurrenceudsatte midler til strategisk forskning, teknologiudvikling og innovation i én samlet fond.

EU lancerede den 1. januar 2014 sit samlede forsknings- og udviklingsprogram for perioden frem til 2020, Horizon 2020. Danmark har gode erfaringer med at hjemtage midler fra EU. Det 7. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling har over de seneste 5 år medfinansieret aktiviteter i Danmark for samlet ca. 4,5 mia. kr. Dette engagement forventes fastholdt under Horizon 2020, hvor der er afsat op mod 23 mia. Euro til energiteknologi. Dette vil kunne bidrage markant til udviklingen af dansk forskning, udvikling og demonstration indenfor energiteknologi.

6. Energiproduktion

Status på den danske olie- og gasproduktion

Produktionen af olie og naturgas fra felterne i Nordsøen betyder, at Danmark siden 1995 har været nettoeksportør af olie og gas. En position som Danmark med de nuværende prognoser forudses at kunne opretholde til mindst 2020 for olie og 2025 for naturgas.

Fra produktionen af olie blev indledt i 1972 til og med 2012 har staten haft indtægter fra olie- og gasaktiviteterne svarende til knap 360 mia. kr. (2012-priser). Serviceeftersynet af vilkårene for indvinding af olie og gas i Nordsøen blev afsluttet i februar 2013. De nye harmoniserede skattevilkår for tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas trådte i kraft pr. 1. januar 2014. Der er således nu skabt grundlag for ens vilkår for betaling af skatter for alle tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i Danmark.

Olie/gas-strategi

Den eksisterende infrastruktur til olie- og gasproduktion giver mulighed for, at også mindre felter kan udnyttes kommercielt ved anvendelse af ledig kapacitet på eksisterende anlæg. En meget stor del af de nuværende produktionsanlæg og rørledninger er gamle og dyre at vedligeholde. Som en opfølgning på serviceeftersynet udarbejdes der, i samarbejde med branchen, en samlet olie- og gasstrategi. Der vil blive foretaget en samlet evaluering af den aktuelle status for branchen og udarbejdet en strategi for den fremtidige efterforskning og kommercielle udnyttelse af de danske olie- og gasressourcer i Nordsøen.

7. Udbudsrunde og strategisk miljøvurdering

Det er fortsat muligt at finde nye olie- og gasfelter i Nordsøen. Det planlægges at åbne 7. udbudsrunde for nye tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i 2014. Det forventes, at der et års tid efter åbningen af runden kan udstedes nye tilladelser i den vestlige del af Nordsøen. I 2012 blev der foretaget en offentlig høring af en miljøvurdering af planen for den 7. udbudsrunde og planer om udstedelse af tilladelse til injektion af CO₂ med henblik på øget olieindvinding fra eksisterende oliefelter. Der er i forbindelse med miljøvurderingen og offentliggørelse af en sammenfattende redegørelse, som behandler høringssvarene fra offentlighedsfasen, indsendt en række klager til Energiklagenævnet. Klagerne relaterer sig primært til mulighederne for injektion af CO₂ i oliefelter i Nordsøen med henblik på at øge olieindvindingen. Energiklagenævnet stadfæstede Energistyrelsens miljøvurdering i februar 2014, hvorved arbejdet omkring 7. udbudsrunde fortsætter. Klima-, energi- og bygningsministeren forelagde en redegørelse om vilkårene for runden for Klima-, Energi- og Bygningsudvalget i starten af 2014, og modtog udvalgets beretning den 11. april 2014. 7. udbudsrunde og vilkårene herfor blev annonceret i statstidende den 24. april 2014. Ansøgningsfristen for runden er den 20. oktober 2014 kl. 12.00.

Skifergas i Danmark

På nuværende tidspunkt vides det ikke, om der findes naturgas i skiferlag (skifergas) i den danske undergrund. Det vides heller ikke, om det er muligt og rentabelt at producere naturgas fra danske skiferlag. Der blev i sommeren 2012 indført nye regler på land om miljøvurdering i forbindelse med frakturering. Det skete på baggrund af bekymring for konsekvenserne af den frakturering i undergrunden, som finder sted

ved produktion af skifergas. Desuden blev der i sommeren 2012 indført en midlertidig pause for meddelelse af nye tilladelser til efterforskning og indvinding af skifergas på land.

Selskaberne bag tilladelsen til efterforskning og indvinding af olie og gas i Nordjylland planlægger at gennemføre en efterforskningsboring vest for Dybvad. I løbet af 2014 forventes der gennemført en miljøvurdering af den første fase af efterforskningsboringen. Boringen planlægges gennemført i 2015-16 og vil være med til at afklare potentialet for skifergas i Danmark.

Implementering af offshoresikkerhedsdirektivet

Den 12. juni 2013 blev direktivet om sikkerhed i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter vedtaget. Direktivet tager sigte på at forebygge større ulykker og begrænse konsekvenserne heraf i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter. Det skal være implementeret den 19. juli 2015. Da de grundlæggende principper i direktivet ligger tæt op ad den eksisterende lovgivning på området, er der ikke tale om principielle ændringer. Tilpasningen af lovgivningen vil dog i vist omfang føre til nye krav til offshoreindustrien. Direktivet ventes også at føre til en ny organisering af tilsynsmyndigheden på offshoresikkerhedsområdet.

7. Grøn omstilling og udbredelse af den danske energimodel

Indsats til understøttelse af grøn omstilling i udvalgte vækstøkonomier

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet arbejder for grøn omstilling af udvalgte vækstøkonomier i retning af lavemissionssamfund. Danmarks styrkepositioner og kernekompetencer på klima- og energiområdet anvendes aktivt i et samarbejde, der går i dybden med politikker og regulering især inden for vedvarende energi og energieffektiviseringer i bygninger.

Samtidig leverer Klima-, Energi- og Bygningsministeriet også en tværgående indsats, der omfatter god praksis for udformning af nationale drivhusgasfremskrivninger, analyser af energisystemer og reduktionspotentialer samt identificering og formidling af initiativer, der målrettet sigter på at fremme finansiering til investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet i udvalgte vækstøkonomier. Endvidere udarbejdes med henblik på kapacitetsopbygning i vækstøkonomierne "policy toolkits" til målrettet formidling af danske erfaringer på energiområdet, f.eks. om integration af vind i elsystemet, energieffektivitet i nye bygninger m.v.

I juni 2012 blev der underskrevet regeringsaftaler mellem Klima-, Energi og Bygningsministeriet og tre kinesiske ministerier, herunder National Energy Administration (NEA), Ministry of Science and Technology (MoST) og Ministry of Housing and Urban-Rural Development (MoHURD). Senest blev der i juni 2013 tilføjet en aftale med det kinesiske planlægningsministerium, National Development Reform Commission (NDRC), med fokus på samarbejde om energieffektivitet. Kina indtager en særposition som verdens største energiforbruger og CO₂-udleder med 24% af verdens samlede energi-relaterede CO₂-udledning i 2010, hvilket har skabt en kinesisk efterspørgsel efter samarbejde med Klima-, Energi- og Bygningsministeriet på energiområdet for at lære af de danske erfaringer. Samarbejdet omfatter bl.a. udbygning af vedvarende energi og integration heraf i energisystemet; energieffektivt byggeri og energieffektivitet i industrien samt forskning, udvikling og demonstrationsprojekter. En væsentlig del af det dansk-kinesiske samarbejde sker i regi af det støttede nationale center for vedvarende energi i Kina (CNREC), som bl.a. har fokus på udvikling af 2050-scenarier med en betragtelig øget andel af VE. Herudover er dansk-kinesiske pilotprojekter om indpasning af VE og omstilling fra kul til biomasse i energisystemet under etablering i nord-øst Kina som demonstrationsprojekter. CNREC blev etableret med midler fra det dansk finansierede Renewable Energy Development Programme (RED), som har som mål at understøtte udvikling af VE i Kina i perioden 2009-2014.

I løbet af 2012 og 2013 blev der indgået treårige samarbejdsaftaler med Vietnam, Sydafrika og Mexico. En Low Carbon Transition Unit (LCTU) blev med Klimapuljen 2012 oprettet i Energistyrelsen til faglig understøttelse af de bilaterale indsætter samt af tværgående indsætter med det formål at nedbringe emissioner i de mest vækstende udviklingsøkonomier. I Vietnam understøtter LCTU'en implementering af et nationalt energieffektiviseringsprogram, herunder finansiering af energibesparelser i små og mellemstore virksomheder og i bygninger. Det vietnamesiske byggeministerium får hjælp til at revidere og implementere energikrav i et nyt bygningsreglement. Fokus for indsættelsen i Sydafrika er kapacitetsopbygning og teknisk assistance til integration af VE (og især vind) i energisystemet samt koordinering af energiplanlægning og regulering. Det bilaterale klima- og energiprogram med den mexicanske regering vil fokusere på analyser, politikreform og regulering relateret til klima-mål, vedvarende energi og energibesparelser.

I- lande

Det er for 2013 og -14 aftalt at etablere et målrettet energipolitisk samarbejde med fokus på reelle CO₂-reduktioner i et eller to udvalgte i-lande, hvis nationale klima- og energiindsats har stor betydning for den globale grønne omstilling. Målsætningen er at bidrage til at flytte toneangivende landes klima- og energipolitik gennem bilateralt samarbejde, der trækker på danske styrker og kompetencer indenfor regulering på klima- og energiområdet. Der er i november 2013 indgået en samarbejdsaftale med den amerikanske delstat Maryland om havvind, idet Maryland i april 2013 har vedtaget en lov om etablering af havvindmøller. Samtidig er der indledt et samarbejde med Rusland om erfaringsudveksling vedrørende fjernvarme og energieffektivitet.

Ny enhed for eksport af den danske energimodel

Der er et voksende fokus globalt på den danske energimodel, og myndigheder i andre lande ønsker i stigende grad at trække på danske erfaringer med energipolitiske rammebetingelser, regulering og systemudvikling. Det skaber grundlag for et styrket samarbejde mellem danske og udenlandske myndigheder om implementering af dele af den danske energimodel på relevante danske eksportmarkeder. Sådanne samarbejder kan på samme tid udvide markedet for den danske energirådgivningsbranche og markedet for eksport af dansk-produceret energiteknologi og løsninger inden for blandt andet vind, fjernvarme og energieffektivitet.

Som led i regeringens Vækstplan for Energi og Klima fra den 8. oktober 2013, foreslås der i 2014-2015 gennemført et pilotinitiativ om etablering af en enhed for eksport af den danske energimodel. Enheden skal indgå direkte samarbejder med relevante myndigheder i tre lande, hvor der er mulighed for at påvirke energipolitik og -regulering i retning af den danske energimodel, og hvor energirådgivningsbranchen og energiindustrien i Danmark ser muligheder for øget eksport. De tre udvalgte lande er: Storbritannien, Tyskland og Kina.

Initiativets styrke ligger i en integreret tilgang, hvor myndighedssamarbejde om energipolitikker og regulering baner vejen for erhvervssamarbejde, eksport og tiltrækning af udenlandske investeringer i Danmark. Initiativet gennemføres i tæt samarbejde med Udenrigsministeriet og industrien. Bevilling udestår p.t.

Dokumentation af den grønne vækst

Danmarks ambitiøse grønne omstilling giver danske virksomheder med kompetencer indenfor grønne produkter, mulighed for at afsætte produkter på hjemmemarkedet og udvikle nye, "state-of-the-art" grønne løsninger, der kan eksporteres. I foråret 2013 viste en opgørelse udarbejdet af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet samt DI Energi således, at den danske vareeksport af energiteknologi udgjorde 10 pct. af den samlede vareeksport svarende til 61,1 mia. kr. Eksporten af grøn energiteknologi har siden 2002 oplevet en kraftig vækst og udgjorde med 32,5 mia. kr. størstedelen af den danske energiteknologiekseport i 2012.

For at følge den grønne erhvervsudvikling på tværs af alle brancher, er det nødvendigt at etablere et solidt statistisk grundlag. Derfor har Klima-, Energi- og Bygningsministeriet i samarbejde med Miljøministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet og Danmarks Statistik igangsat et arbejde, der skal føre til udviklingen af en grønerhvervsstatistik, der via en række parametre opgør værdien af den grønne produktion i Danmark.

De grønne erhvervs betydning for dansk økonomi kan dermed klarlægges. Statistikken giver et fælles referencepunkt, når muligheden for grønt vækst er til debat i Danmark. Den første grønne erhvervsstatistikproduceret af Danmarks Statistik, vil blive offentliggjort ultimo 2014.